

# BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

## SADRŽAJ:

Šta je Juncker obećao sektoru energetike?

EU produžio trajanje energetske fondacije

Parlamentarni komitet: Protiv plafona za cene - za maksimalnu kontrolu mehanizama kapaciteta

Evropski parlamentarci za regulisanje oblasti skladištenja energije

Sud: Metodologija EK za besplatnu raspodelu ETS dozvola ispravna

Globalni sporazum o javnim uslugama preči Pariskom sporazumu o klimi

Finansijeri žele da se klimatski rizici ugrade EU Uniju tržišta kapitala

Vlada Ukrajine povukla odluku o preuzimanju UkrTransGasa

Zamena imovine između OMV-a i Gasproma završena u Oslu

Skok izvoza ruskog gasa u Evropu

EU, Bugarska i Rusija o bugarskom projektu Balkanskog gasnog čvorišta?

Engie pod istragom zbog malverzacija s porezom


Evropski sud ukinuo antidampinške carine EU za indonežanski i argentinski biodizel

Nova istraga protiv Exxon-a: Manipulacija bilansima kompanije

„Prodajte poslednji automobil na benzin do 2035!“

Digitalizacija energetske sektora vredna je globalno 1.300 milijardi dolara !

Panenić: Naknada za OIE će rasti, ali ne i cena struje



# JOŠ 200 MILIJARDI

## Šta je Juncker obećao sektoru energetike?

**STRAZBUR** - Sektor energetike i digitalni infrastrukturni projekti dobiće dodatnih 200 milijardi evra podrške iz evropskih fondova, rekao je predsednik Evropske komisije Žan Klod Juncker u raportu „O stanju u Evropskoj Uniji“ pred poslanicima Evropskog parlamenta, sredinom meseca. Tih 200 milijardi dolaze povrh 315 milijardi evra koji su već dostupni pomenutim sektorima u okviru Evropskog fonda za strateške investicije (EFSI), popularno nazvanog „Junckerov plan“.

### EU produžio trajanje energetsom fondu

**BRISEL** - Evropska komisija produžila je trajanje Evropskog fonda za strateške investicije (EFSI) za još tri godine - do 2020. kako bi preko ovog ključnog element svog investicionog plana uspela da mobiliše 500 milijardi evra investicija u sektor energije. Pod imenom EFSI2, ovaj fond će se između ostalog i okrenuti potrebama članicama EU iz Istočne i Jugoistočne Evrope, prenosi portal [ipe.com](http://ipe.com).



Mudrije korišćenje energije, kombinovano sa ambicioznijim klimatskim merama otvara nova radna mesta i podstiče rast i predstavlja najbolju investiciju u budućnost Evrope i modernizaciju naše ekonomije, rekao je Juncker. Evropska komisija je podržala gradnju novih cevovoda između Estonije i Finske, kao i gasovodne interkonektore koji treba da povežu sisteme transporta gasa Grčke, Bugarske, Mađarske, Rumunije i Austrije. Time će se omogućiti transport prirodnog gasa iz Kaspijskog regiona, kao i (regasifikovanog) utečnjelog prirodnog gasa iz drugih zemalja proizvođača do Srednje Evrope, naglasio je Juncker. [ec.europa.eu](http://ec.europa.eu)

### Evropski fond za strateške investicije

EFSI je, odlukom Evropskog parlamenta formiran 2015. godine sa ciljem da do sredine 2018. angažuje 315 milijardi evra privatnih i javnih investicija za podršku projektima energetske infrastrukture i energetske efikasnosti, obnovljivim izvorima energije i instaliranju pametnih brojila.

## Parlamentarni komitet: Protiv plafona za cene - za maksimalnu kontrolu mehanizama kapaciteta

**STRAZBUR** - Komitet za industriju, istraživanje i energiju (ITRE) Evropskog parlamenta zatražio je na poslednjoj sednici jačanje integracije i bolju koordinaciju unutar energetskog tržišta Evropske unije. Poslanik Pavel Telička, izvestilac Grupe ALDE (Savez liberala i demokrata za Evropu) u Evropskom parlamentu izjavio je posle glasanja da je za uspostavljanje potrebne funkcionalnosti EU energetskog tržišta neophodno prići tom projektu iz ugla tržišnih principa. „Evropska tržišta električne energije moraju postati fleksibilnija i decentralizovana. Time bi se omogućilo uvođenje novih tehnologija i jačanje investicija, posebno u obnovljive i pogone za proizvodnju nisko-ugljeničke električne energije. Potrebna nam je i zabrana svih cenovnih plafona na tržištima na veliko i u maloprodaji energije. Isto tako, nacionalni mehanizmi kapaciteta bi trebalo da budu odobravani samo kao poslednje ishodište“, rekao je Telička. [4-traders.com](http://4-traders.com)

## Sud potvrdio ispravnost metodologije Komisije za besplatnu raspodelu ETS dozvola

**LUKSEMBURG** - Evropski Sud pravde potvrdio je ispravnost metodologije koju koristi Evropska komisija prilikom uspostavljanja repera za besplatnu raspodelu dozvola za emisije ugljen-dioksida za period 2013.-2020.



Sud je pri tom posebno ukazao da Komisija nije načinila bilo kakvu manifestovanu grešku kada je uzela u obzir efikasno iskorišćavanje energije iz otpadnih gasova i emisije vezane za njihovu upotrebu u vrednosti repera prilikom topljenja rude gvožđa, što je najvažniji reper u industriji čeličana. [ec.europa.eu](http://ec.europa.eu)

## Evropski parlamentarci za regulisanje oblasti skladištenja energije

**STRAZBUR** - Komitet za industriju, istraživanje i energiju (ITRE) Evropskog parlamenta založio se za potrebu „sveobuhvatnog definisanja oblasti skladištenja energije“ unutar predstojećeg 'Zimskog paketa' Evropske komisije.



„Rastući udeo varijabilnih obnovljivih izvora energije u elektroenergetskom miksu traži stabilno obezbeđenje (backup) ... kao što su skladišta i odgovori potrebama potrošnje“, navodi ITRE u izveštaju. „Skladištenje energije je ključna poluga za obezbeđenje veće prilagodljivosti i efikasnosti energetskih tržišta, ali ... i dalje ne postoje regulatorni mehanizmi koji bi omogućili da se iskoriste prednosti jednog efikasnog skladišnog sistema.“ U izveštaju se preporučuje uvođenje unutar regulatornih okvira posebne kategorije za sredstva za skladišne sisteme, kao skladišnu opremu. Parlamentarni komitet se zalaže za tehnološki-neutralan dizajn energetskog tržišta, kojim bi se omogućila skladišna rešenja poput litijum-jonskih akumulatora, toplotnih pumpi i vodonične gorivne ćelije. ITRE takođe zahteva uspostavljanje jasno definisanih mehanizama kojima bi se iskoristile situacije viška proizvodnje energije i „ograničenja“ u snabdevanju. [energy-storage.news](http://energy-storage.news)



## Globalni sporazum o javnim uslugama preti Pariskom sporazumu o klimi

**BRISEL** – Dalekosežni Globalni sporazum o javnim uslugama (Tisa) o čijem potpisivanju iza zatvorenih vrata pregovaraju SAD, EU i još 23 države članice Svetske trgovinske organizacije, preti realizaciji ciljeva Pariskog sporazuma o klimi jer će vladama iskomplikovati favorizovanje čistih izvora energije u odnosu na fosilna



# TISA VS CLIMATE ACTION

## TRADING AWAY ENERGY

## DEMOCRACY

goriva, pokazuje tekst poslednje runde pregovora, čiji je sadržaj procureo u javnost. Kontroverzni sporazum Tisa ima za cilj da preko globalnog sektora javnih usluga, koji zapošljava desetine miliona ljudi samo u Evropi, liberalizuje trgovinu između zemalja koje o njegovom sadržaju pregovaraju. Međutim, novi tekst koji je učesnicima u pregovorima podnela EU, zahteva da potpisnici Tisa budu obavezni da rade u korist „energetske neutralnosti“ između obnovljive energije i fosilnih goriva. Dokument bi takođe primorao zemlje koje ga budu potpisale da se usprotive zakonima „nekonkurentskoj praksi“ i „narušavanju tržišta“ u javnim uslugama vezanim za energetiku, prenosi londonski

**Guardian.**

## Finansijeri žele da se klimatski rizici ugrade EU Uniju tržišta kapitala

**BRISEL** - Investitori koji kontrolišu kapital ukupne vrednosti 13 hiljada milijardi evra pozvali su EU regulatore, odnosno Evropsku komisiju da - prilikom rasprave iduće godine o evropskoj Uniji tržišta kapitala, ustanove finansijski sistem koji bi bolje od dosadašnjeg uzeo u obzir rizike klimatske politike. Institucionalna grupacija investitora o klimatskim promenama (IIGCC), moćna koalicija investitora u zelenu energiju i penzionih fondova, pozvala je Brisel da ubrza prelazak na nisko-ugljeničku privredu time što će uneti duboke promene u finansijska tržišta širom Evrope. „Finansijska regulativa zahteva da se omoguće i olakšaju promene koje se događaju u realnoj ekonomiji, navodi ova grupacija u političkoj platformi objavljenoj prošle nedelje. *EurActiv*



## Ukraine under fire over gas group revamp

Creditors warn government's decision to impose control over company could jeopardise financing



## Vlada Ukrajine povukla odluku o preuzimanju UkrTransGasa

**KIJEV** - Vlada Ukrajine morala je posle svega nekoliko dana da povuče odluku kojom je svog nacionalnog gasovodnog operatera UkrTransGasa preko noći stavila pod direktnu kontrolu ministarstva privrede, oduzimajući je iz ruku državne gasne grupacije Naftogas Ukrainy. Portparol Naftogasa rekao je za **Financial Times** : „Situacija je preokrenuta Ovo bi trebalo da spreči da se ovakve jednostrane odluke donose u budućnosti.“ Inače, odmah pošto je vlada 19. septembra donela spornu odluku, reagovala su Evropska komisija i Energetska zajednica ocenom da ova jednostrana mera nije u skladu sa Rezolucijom o razdvajanju, koju je vlada u Kijevu usvojila u julu ove godine, niti su Brisel i Beč (sedište Sekretarijata Energetske zajednice) prethodno konsultovani. Sekretarijat EnZ je sada reagovao pozdravljajući odluku vlade Ukrajine, ali i naglašavajući



**Ukraine in the Energy Community:  
independent assessment**

da ona može biti samo privremena, s obzirom da pomenuta rezolucija nalaže toj zemlji funkcionalno razdvajanje Naftogaza na dve kompanije – operatera transportnog sistema i snabdevača prirodnim gasom.

## Zamena imovine između OMV-a i Gasproma zapinje u Oslu

**MOSKVA** - Gasprom želi više od četvrtine udela u OMV-ovoj holding kompaniji u norveškom delu Severnog mora ali Norveška to blokira, rekao je za **Reuters** zamenik direktora najveće svetske gasne kompanije. Prema od ranije dogovorenom planu zamene imovine, austrijski OMV trebalo bi da dobije 24,9% udela u jednom od Gaspromovih naftnih polja u Sibiru, a zauzvrat bi ruski gasni div trebalo da dobije deo OMV-e imovine u norveškom delu Severnog mora. “Što se tiče OMV-ove imovine, izbor je pao na proizvodnu imovinu u Severnom moru. Sada razgovaramo o tome kada bismo mogli dobiti odobrenje norveških vlasti. Biće održan sastanak s norveškim ministarstvom, videćemo zašto ograničavaju udeo u holdingu na 25%. Ne želimo takvu situaciju. Nadam se da u svemu tome neće biti politike“, rekao je za britansku novinsku agenciju u četvrtak zamenik izvršnog direktora Gasproma Aleksandar Medvedev. Zbog pada cena nafte OMV nastoji da smanjiti udeo skuplje proizvodnje na Severnom moru u korist proizvodnje s nižim troškovima, kakva je u Rusiji. Stoga su u austrijskoj kompaniji bili spremni da ustupe manjinski udeo u norveškoj i britanskoj holding kompaniji za imovinu u Severnom moru u zamenu za oko 25% udela u dva dela Gaspromovog polja u sibirskom Urengouju.

### Skok izvoza ruskog gasa u Evropu

**MOSKVA** - Izvoz ruskog gasa cevima u Evropu i Tursku u prvih osam meseci godine porastao je za 9,4 odsto, ili za 10,3 milijarde kubnih metara u poređenju sa istim periodom 2015., saopštio je Gasprom i dodao da su u septembru nastavljeni jaki tokovi u istom smeru. Posle pada izvoza u julu ove godine, Gaspromove isporuke na pomenuta tržišta - isključujući druge zemlje na području bivšeg Sovjetskog saveza - oporavile su se u avgustu. Izvoz gasa u prvih osam meseci 2016. u Nemačku porastao je za bezmalo 28 odsto na godišnjem nivou, dok je izvoz u Austriju uvećan za 40 odsto, a u Dansku za ogromnih 222%, prenosi **Platts**.

## EU, Bugarska i Rusija o bugarskom projektu Balkanskog gasnog čvorišta?

**SOFIJA** – Predstavnici Rusije, Bugarske i Evropske komisije planiraju da se sastanu pre kraja novembra kako bi razmotrili mogućnost realizacije projekta Balkanskog gasnog čvorišta, rekao je vicepremijer vlade u Sofiji Tomislav Dončev. On je dodao i da se „u potpunosti slaže za oenama Rusije da projekat gasovoda Južni tok nije moguć.“ „Ono što planiramo je da održimo krajem novembra trilateralni sastanak, sa Evropskom komisijom koja bi pozvala Bugarsku i Rusiju da razmotre pravne scenarije za snabdevanje prirodnim gasom preko Crnog mora. Tehnički scenariji nikada i nisu bili problem,“ rekao je Dončev.

U međuvremenu je Evropska banka za obnovu i razvoj izrazila spremnost da podrži projekat Balkanskog gasnog čvorišta „ako je on izvodljiv“. Sofija planira da izradi studiju izvodljivosti za ovaj projekat procenjen na 1,5 milijardi evra, kojim bi se iz gasnog čvorišta u blizini luke Varna prirodni gas iz Rusije i Kaspijskog regiona skladištio i transportovao do jugoistočne i centralne Evrope, prenosi **Reuters**.

## Engie pod istragom zbog malverzacija s porezom

**BRISEL** – Bivši francusku energetski, prvenstveno gasni kolis GDF Suez, danas poznat pod imenom Engie od prošle nedelje se nalazi pod istragom EU regulatora za tržišnu konkurenciju zbog poreskih pogodnosti koje je



Luksemburg garantirao francuskoj elektroprivredi. EU dovodi pod pitanje zakonitost činjenice da je Luksemburg od 2008. godine iste finansijske transakcije tretirao i kao dug i kao imovinu, što je dovelo do dvostrukog neoporezivanja firmi članica GDF Suez Grupe. Komisija je objavila da je takav poreski tretman dao GDF Suezu nepravednu tržišnu prednost u odnosu na konkurenciju, a takođe predstavlja kršenje pravila o državnim podsticajima privredi. Engie nije odmah reagovao na saopštenje Evropske komisije, javlja **RTE**.



## Evropsku sud ukinuo antidampinške carine EU za indonežanski i argentinski biodizel

**LUKSEMBURG** - Jedan od sudova Evropske unije poništio je antidampinške carine uvedene 2013. godine izvoznicima biodizela iz Indonezije i Argentine. Pod tvrdnjom da se radi o nezakonitoj konkurenciji evropskim proizvođačima te vrste zelenog goriva, EU je u novembru 2013. nametnula indonežanskim proizvođačima biodizela carine između 8,8 i 20,5 odsto i između 22 i 25,7 odsto proizvođačima iz Argentine - u oba slučaja na period od pet godina. Ovi slučajevi su izazvali odmah reakcije pravnika, pa je Generalni sud Evropske unije, niži od dva EU suda sa sedištem u Luksemburgu 16. septembra poništio te mere navodeći da cene sirovina - ulja palme ili soje - nisu regulisane i da je EU „nije uspela da dokaže da postoji znatna distorzija cena kao posledica različitih izvoznih poreskih sistema“. Ova presuda međutim stupa na snagu tek 26. novembra, kada je krajnji rok za dostavljanje eventualne žalbe. Iz Evropske komisije je saopšteno da proučavaju argumentaciju suda i mogućnosti eventualnog podnošenja žalbe, javlja **Reuters**.



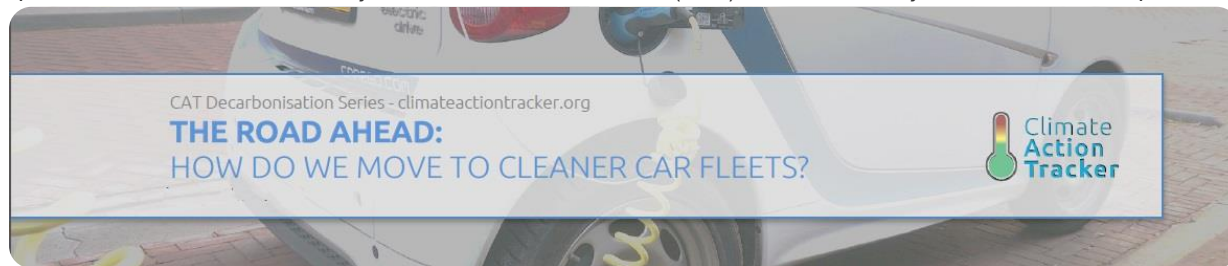
## Nova istraga protiv Exxon-a: Manipulacija bilansima kompanije

**NJUJORK** - Državni tužilac američke savezne države Njujork, koji je prošle godine otvorio istragu protiv američkog naftnog kolosa ExxonMobil, zbog navodnog prikrivanja od svojih akcionara podataka o posledicama potencijalne klimatske politike po vrednost, odnosno aktivu same kompanije, sada tereti firmu za knjigovodstvene manipulacije. Ovo je deo nove strategije za koju se Eric Schneiderman opredelio, pošto polako odustaje od nastojanja da dokaže da je ExxonMobil izmanipulisao svoje akcionare, odbijajući da im saopšti rizike koje klimatska politika donosi po vrednost aktive kompanije, pa samim tim i njihove deonice. Schneiderman sada tvrdi da je ExxonMobil opet obmanuo deioničare jer nije prilagodio vrednost kompanije okolnostima nastalim posle strmoglavog pada cena sirove nafte od juna 2014. na ovamo. **Wall Street Journal** ukazuje da su tako postupili Exxon-ovi konkurenti koji su u protekle dve godine umanjili vrednost svojih aktiva, zapravo svojih naftnih depozita koje u budućnosti planiraju da aktiviraju za ukupno 200 milijardi dolara, pokazuju podaci konsultantske firme Rystad Energy. U isto vreme Exxon, jedini iz grupe Big Oil kompanija, nije otpisao ništa. Naftni velikan se neubedljivo brani konstatacijom da bi vrednost aktive, odnosno tih depozita mogla da poraste, ako se cena nafte vrati na ranije nivoe.



## „Prodajte poslednji automobil na benzin do 2035!“

**LONDON** - „Računamo da će poslednji automobil sa benzinskim, odnosno dizel motorom biti prodat otprilike 2035. godine da bi se automobilski vozni park uskladio sa (klimatskim) ciljem (ograničavanja rasta globalnog zagrevanja) ispod 1,5C,“ navode autori studije **Climate Action Tracker**-a (CAT). U uvodu studije se navodi da eksperti ovog



naučnog odeljenja četiri međunarodne klimatske organizacije procenjuju da će poslednja vozila pokretana fosilnim gorivima ostati na drumovima u svetu do 2050. U izveštaju se navodi da je potreban drastičan zaokret prema čistim automobilima na električni pogon i u pravcu poboljšanja gorivne efikasnosti imajući u vidu da sektor drumskog transporta emituje oko 14 odsto ukupnih emisija gasova efekta staklene bašte u svetu.



**SEUL** - Predsednik GE Povera Steve Bolze procenio je da će digitalna transformacija globalnog energetskog sektora u narednoj deceniji dostići vrednost od 1,3 biliona USD. Bolze je na energetskoj konferenciji u Seulu naglasio da je "digitalizacija stvarna i ovde". "To je najveća šansa u energetskoj industriji koju sam video tokom cele svoje karijere", rekao je i dodao da Thomas Edison ne bi prepoznao industriju kojom se ljudi danas koriste. Digitalizacija u energetskom sektoru podrazumeva da softver i analitika blisko sarađuju, što otvara potpuno novi nivo performansi, a Bolze smatra da nikada pre nije bilo boljeg vremena za investicije u tu tehnologiju, javlja **PEi**.

## **Panenić: naknada za OIE će rasti, ali ne i cena struje**

**ZAGREB** - Ministar privrede Hrvatske Tomislav Panenić potvrdio je da će naknada za obnovljive izvore energije biti povećane početkom 2017., ali tvrdi da zbog toga neće poskupeti električna energija. Ta naknada sada je na nivou 3,5 lipa po kWh bez PDV-a, a trebalo bi da poraste na 10 do 12 lipa po kWh bez PDV-a, kazao je Panenić u izjavi novinarima u ponedjeljak, demantirajući pisanje Novog lista da će povećanje iznositi 15 lipa/kWh. Po njegovim rečima, za domaćinstvo s prosečnom potrošnjom od 3.000 kWh godišnje računi bi zbog rasta naknada za OIE mogli porasti za oko 30 kuna mesečno, a rekao je i da se radi na merama kojima bi se kompenzovalo povećanje naknade. Drugim rečima, razgovaralo se sa snabdevačima da i oni "pronađu modele unutar svojih kalkulacija", pogotovo HEP, koji drži 85% tržišta. **energetika-net**